

• дотримуватися “ефекту краю” (елементи інформації, розташовані на початку і наприкінці повідомлення, запам’ятовуються краще, ніж елементи, розташовані всередині);

• бути впевненим, вміло користуватися контрзасобами проти некоректних прийомів співрозмовника, вміти вчасно зупинитися [1, с. 35].

Інформація є цінним ресурсом, вона може визначати статус того, хто нею володіє. Обмін інформацією впливає на розподіл влади в організації. Наділені владою індивіди намагаються утримати інформацію, управляти нею, заохочуючи до одних видів ділового спілкування та пригнічуючи, стримуючи інші [3, с. 121].

Отже, практика спілкування засвідчує, що кожна людина має право впливати на інших, як і право не піддаватися чужому впливові. У процесі взаємовпливу люди виражають свої почуття, емоції, потреби, обстоюють свою значущість. Конструктивність і дієвість способів взаємовпливу залежить від учасників управлінської взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Емельянов Ю. Н. Активные методы подготовки руководителей / Ю. Н. Емельянов // Социально-психологические проблемы производственного коллектива. – М. : Наука, 1983. – С. 231–237.
2. Мельник Л. П. Психологія управління : курс лекцій / Л. П. Мельник. – К. : МАУП, 1999. – 176 с.
3. Трофімов Ю. Л. Психологія : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук. – К. : Либідь, 2001. – 560 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління : посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Академвидав, 2003. – 568 с.

Марія Олексієнко

*магістрантка факультету філології і
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ІСТОРИОГРАФІЯ ПОЛЕМІКИ НАВКОЛО ДЕФІНІЦІЇ СЛЕНГУ В АНГЛІСТИЦІ

Питання визначення терміну сленг є спірним і наразі в лінгвістиці не існує конвенційного визначення, позаяк вченні нерідко висловлюють суперечливі думки з цього приводу. Етимологія терміну сленг, також, є однією із проблем, які породжують активну полеміку в англійській лексикографії. Складність розкриття походження терміну ще більш зростає через його багатозначність та різноманітне тлумачення авторами словників та спеціальних досліджень.

На думку В. А. Хомякова термін сленг зі значенням “мова низького чи вульгарного типу” вперше було вжито у 1756 році; з 1802

року його розуміють як “Кент чи жаргон певного класу чи періоду”, а з 1818 року під сленгом стали розуміти “мову розмовного типу, що складається із нових слів чи вже існуючих, які використовуються з іншим значенням.

Якщо до 1850 року сленгом називали усі різновиди вульгарної мови за винятком кенту (Е. Партридж), то починаючи з другої половини XIX сторіччя цей термін став загально визнаним для “нелегітимного” розмовного мовлення взагалі. Відтак, сленг вживався як синонім до терміну кент, пізніше – до терміну арго. Як лінгвістичний термін, сленг відсутній в словнику С. Джонсона (1755 р.), а в першому стандартному словнику Н. Уебстера, виданому в Америці в 1828 році, термін сленг подано з поясненням: низька, вульгарна, мова, що нічого не значить. У виданні 1913 року додається, що – це популярне, але не дозволене слово, фраза чи спосіб висловлювання. Показовим є те, що термін з’являється вперше в спеціальному словнику, а вже потім починає використовуватись у тлумачних словниках загального типу.

У 1785 році Гроуз увів термін сленг як синонім для кент до свого відомого словника “низької” мови: *slang – cant language*. Пояснивши сленг через кент, Гроуз розділяє “низьку” мову на дві частини, називаючи першу частину кентом або сленгом. Після цього інші автори словників “низької” мови стали пов’язувати сленг з кентом, як слова з одного джерела – таємної мови мандрівних бідняків – циган, яка до того ж мала слово *slang*.

Циганська етимологія терміну сленг протрималась майже до кінця XIX сторіччя, у відомому словнику Хоттена приводяться такі синоніми сленгу як *gibberish* – циганський жаргон, *flash language* – низька вульгарна мова, а сленг пояснюється як мова, яку використовують цигани – низька, вульгарна, недозволена. Згодом, коли зросла цікавість до самого поняття, сленг почали розглядати як запозичення зі скандинавських мов. Починаючи з етимологічного словника Скита, така інтерпретація походження терміну потратила в деякі авторитетні словники англійської мови. Скандинавське походження терміну приймали такі дослідники як Бредні, Уіклі та Уайльд.

Найбільш вірогідною є гіпотеза Партриджа, який вважає, що слово *slang* співвідноситься з дієсловом *to sling – to utter*, що засвідчує існування такого словосполучення як *sling words* ще за часів Чосера, а також пізніх сленгових сполучень з тим же дієсловом: *sling language* – розмовляти; *sling the language* – клястися похапцем, говорити іноземною мовою; *sling the bat* – говорити на діалекті, жаргоні; *sling a yarn* – розповісти історію (байку), сказати неправду; *sling (a*

person) slang – ображати, сильно лаятись; в останньому виразі *slang* – нетерплячість, образа (значення, засвідчене з 1825 року).

Більше того, доробок цього британського вченого став суттєвим кроком у вивченні питання ненормативної лексики. Е. Патрідж одним із перших порушив питання про статус сленгу. Він простежив культурно-історичні передумови динамічного розвитку неформального мовлення та популярності сленгу на північноамериканському континенті. Лексикографічна праця ученого, вперше опублікована понад 40 років тому, і надалі є актуальною, позаяк охоплює значну кількість лексичних одиниць англословного світу, простежує етимологію більшості з них. Отже, Е. Патрідж і його послідовники Дж. Грінок та Г. Кіттрідж визначають сленг як існуючі в розмовній сфері досить неміцні, нестійкі, ніяк не кодифіковані, а часто й зовсім невпорядковані й випадкові сукупності лексем, що відображають суспільну свідомість людей, які належать до певного соціального або професійного середовища. Сленг розглядається як свідоме, навмисне вживання елементів загальнолітературного словника в розмовному мовленні в стилістичних цілях: для створення ефекту новизни, незвичайності, відмінності від визнаних зразків, для передачі певного настрою мовця, для надання висловлюванню конкретності, жвавості, виразності, точності, стислості, образності, а також щоб уникнути штампів, кліше, що досягається, як вважають ці дослідники, використанням таких стилістичних засобів, як метафора, метонімія, синекдоха, літота, евфемізм.

У ХХ сторіччі розгортається широка наукова полеміка навколо питання його етимології. З'являються більш чи менш науково обґрунтовані нові гіпотези, які так і не отримали загального визнання. Наприклад, в німецькій англістиці Ріттер, Хорн та Ленерт вважають, що слово *slang* є результатом аглютинації аббревіатури *lang* з суфіксом у висловлюваннях таких як *beggar's lang (uage)* – *beggar slang (uage)*, в подальшому з втратою – *uage*.

Вагомий внесок у дослідження американського сленгу зробив Г. Менкен. Він стверджує, що сленг – категорія загального поширення, що перебуває за межами загальноприйнятих мовних норм. Досліджуючи еволюцію сленгу, він визначає закономірності, згідно з якими “тривалість життя” одних сленгових одиниць вимірюється століттями, інші ж “безславно” гинуть, ледь з'явившись.

У радянській лінгвістиці соціолінгвістичний підхід до вивчення питання сленгу розроблений видатним ученим М. Маковським, який зазначав, що сленг – історично складена лінгвосоціальна норма, яка реалізується на рівні мовлення (фонетика, граматики, лексики), генетично й функціонально відмінна від професійних і жаргонних елементів мови; семантика сленгових лексем не завжди сягає стилістичного пе-

реосмислення, а слова сленгу не обов'язково використовуються для створення стилістичного ефекту [2, с. 102–113].

За У. Потятинником американський сленг є особливим соціо-стилістичним субваріантом ненормативної англійської мови у США із наскрізною соціодемографічною дистрибуцією, для якого характерною є соціопсихологічна мотивація вживання; соціо-стилістичне зниження повідомлення; домінування конотативного компонента над денотативним; неодмінно більш чи менш обмежена функціональність; неоднорідність складу.

Вітчизняна дослідниця І. В. Арнольд вказує, що сленг – включає тільки розмовні слова та вирази з грубуватим чи жартівливим емоційним забарвленням (неприйнятим) у літературній мові. А. Гальперин В. Кухаренко Ю. Скребнев також долучилися до розв'язання означеної проблеми.

Слушною, на наш погляд, є думка Вілюмана В. Г., який вдало корелював поняття сленгу, жаргону, аргю та кенту. Він запропонував розрізняти: 1) загальний сленг, той, що знаходиться за межами літературної мови, загальнозрозумілі та широко розповсюджені у розмовній мові образні слова та словосполучення емоційно-оцінкового відтінку; 2) спеціальний сленг, тобто слова та словосполучення того чи іншого професійного, чи-то класового жаргону. Загальний сленг має ряд рис, що відрізняють його, і які можна виявити при співставленні висловлювань про сленг зарубіжних та вітчизняних англів. Ці риси слід враховувати, щоби запобігти суб'єктивних тверджень [1, с. 47–50].

В. А. Хомяков запропонував більш розгорнуте визначення термінів “загальний” та “спеціальний” сленг:

Загальний сленг – це відносно стійка для певного періоду, широко поширена і загальнозрозуміла соціальна мовна мікросистема в просторіччі, вельми неоднорідна за своїм генетичним складом і ступенем наближення до фамільярно-розмовної мови, з яскраво вираженою емоційно-експресивною конотацією вокабуляра, яка часто представляє насміх над соціальними, етичними, естетичними, мовними та іншими умовностями і авторитетами.

Загальні сленгізми відрізняються від лексики літературного стандарту етико-стилістичним зниженням різної якості: від жартівливо-іронічної та невимушеної експресії повсякденного до принизливої експресії суто фамільярного спілкування. Треба зазначити, що етико-стилістичне зниження якісно відрізняється від лайливої і непристойної експресії: слова не сприймаються як вульгаризми, але додають мові колорит фамільярності, хоча існують особливі випадки, коли багато що залежить від сфери вживання того або іншого слова, ускладненого “контекстною семантикою” [3, с. 147].

Спеціальний сленг як соціальна мовна мікросистема вельми неоднорідний за своїм генетичним складом і структурою. Аналіз різних підходів до визначення сленгу і вивчення практичного матеріалу приводить до висновку, що сленгізми характеризуються різним ступенем стилістичного зниження і, отже, відносяться до різних лексико-стилістичних пластів. Крім того, велика частина сленгізмів функціонує в мові певних соціальних груп, і, навіть перейшовши в загальнонаціональне користування, сленгізм завжди несе в собі слід свого соціального походження. Спеціальний сленг – це нестандартний лексикон певної соціальної групи, який може складатися зі стилістично різномірної нестандартної лексики.

Таким чином, етимологія терміну сленг залишається досі не розкритою і становить одну із таємниць англійської лексикографії. Беручи до уваги ці особливості та всі наведені дефініції автор схиляється до точки зору Вілломана В. Г та його послідовника Хомякова В. А., як до той, що найбільш повно відповідає сучасним уявленням про сленг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вилломан В. Г. О способах образования слов сленга в современном английском языке / В. Г. Вилломан // Учен. зап. Ленингр. гос. пед. ин-та им. А. И. Герцена, 1955. – С. 47–50.
2. Маковский М. М. Языковая сущность современного английского сленга / М. М. Маковский // Иностранные языки в школе. – М. : Просвещение, 1962. – № 4. – С. 102–113.
3. Хомяков В. А. Введение в изучение основного компонента английского просторечия / В. А. Хомяков. – Вологда, 1971. – 176 с.

Наталія Оніщенко

*магістрантка природничого факультету
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ОСВІТНІЙ ВИМІР УКРАЇНСЬКОЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На сучасному етапі в Україні визнаються пріоритетними фундаментальні цінності західної культури: парламентаризм, права людини, свобода пересування, одержання освіти будь-якого рівня тощо. Для нашої держави європейська інтеграція – це належність до єдиної сім'ї європейських народів, наближення до європейських політичних і культурних традицій. Як свідомий суспільний вибір перспектива європейської інтеграції – вагомий чинник національної консолідації, відкриття України світові, переходу від закритого тоталітарного до відкритого демократичного суспільства [3, с. 58].

Згідно зі “Стратегією інтеграції України до Європейського Союзу”, затвердженою Указом Президента України, особливе місце